

๑. ชื่อโครงการ โครงการปลูกพืชอาหารช้าง (หญ้าเนเปียร์)

๒. หลักการและเหตุผล

สถาบันคชบาลแห่งชาติ ในพระอุปถัมภ์ฯ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการอนุรักษ์และบริหารช้างไทยให้ยั่งยืน โดยมีกิจกรรมหลักอยู่ ๔ กิจกรรม คือ (๑) งานด้านวิชาการและการวิจัย (๒) งานด้านอนุรักษ์ช้างและบริการสังคม (๓) งานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลอดจนเป็นแหล่งศึกษาความรู้เกี่ยวกับช้างในเรื่องราวต่าง ๆ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีพันธกิจหลัก (๔) ในการดูแลช้างเลี้ยงเพื่อการอนุรักษ์ มีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดทิศทางในการพัฒนาช้างเลี้ยง เพื่อการอนุรักษ์ช้างของประเทศ ไทย และเป็นแหล่งองค์ความรู้ด้านการบริหารช้างของประเทศ สถาบันคชบาลแห่งชาติ ในพระอุปถัมภ์ฯ ตำบลเวียงตาล อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง มีช้างเลี้ยงในการดูแลทั้งหมดไม่น้อยกว่า ๑๒๐ เชือกได้รับงบประมาณจากเงินอุดหนุนรัฐบาลในการเลี้ยงช้างและบริหารช้างไทย โดยตลอดทั้งปี ค่าจัดซื้ออาหารช้างไม่เพียงพอต่อการบริโภค ช้างเป็นสัตว์ขนาดใหญ่ที่ต้องการอาหารในปริมาณมาก โดยช้างโตเต็มวัยสามารถกินอาหารได้ประมาณ ๑๕๐-๒๐๐ กิโลกรัมต่อวัน ซึ่งอาหารหลักของช้างคือพืชจำพวกหญ้าเนเปียร์ ปัจจุบันประสบปัญหาขาดแคลนพืชอาหารช้าง โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง ทำให้ต้องจัดซื้ออาหารเพิ่ม ส่งผลให้เกิดค่าใช้จ่ายสูง รวมทั้งอาจส่งผลต่อสุขภาพของช้างหากได้รับอาหารไม่เพียงพอ หญ้าเนเปียร์ (Napier Grass) เป็นพืชอาหารสัตว์ที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง ให้ผลผลิตจำนวนมาก เจริญเติบโตเร็ว และสามารถตัดเก็บเกี่ยวได้หลายครั้งในหนึ่งปี อีกทั้งยังเหมาะกับสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย ดังนั้น การดำเนินโครงการปลูกพืชอาหารช้าง (หญ้าเนเปียร์) จึงเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างแหล่งอาหารให้เพียงพอ ลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้ออาหาร และช่วยให้มีการบริหารจัดการอาหารช้างอย่างยั่งยืน รวมถึงเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อปลูกพืชอาหารช้างให้เพียงพอต่อความต้องการของช้าง
- ๒) เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้ออาหารช้าง
- ๓) เพื่อเพิ่มแหล่งอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสำหรับช้าง
- ๔) เพื่อส่งเสริมการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

๔. ผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome)

ผลผลิต (Outputs)

- ๑) มีพื้นที่ปลูกหญ้าเนเปียร์สำหรับเป็นอาหารช้าง
- ๒) ได้ผลผลิตหญ้าเนเปียร์สำหรับใช้เลี้ยงช้างอย่างต่อเนื่อง
- ๓) มีระบบการบริหารจัดการแหล่งอาหารช้างที่มีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์ (Outcome)

- ๑) ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้ออาหารช้าง
- ๒) ผลผลิตสูงละยั่งยืน ปลูกครั้งเดียวสามารถเก็บเกี่ยวได้นาน ๕ - ๗ ปี
- ๓) เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชนบริเวณใกล้เคียงหรือสถานศึกษาต่างๆ นำไปสร้างรายได้และ

อาชีพอย่างยั่งยืน

๕. เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

- ๑) ปลูกหญ้าเนเปียร์ในพื้นที่ประมาณ ๕๐ ไร่
- ๒) สามารถผลิตหญ้าเนเปียร์ได้ไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ ตันต่อปี

/ เชิงคุณภาพ...

เชิงคุณภาพ

- ๑) ช้างได้รับอาหารที่เพียงพอและมีคุณภาพ
- ๒) ลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้ออาหารช้าง

๖. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- ๑) พื้นที่ปลูกหญ้าเนเปียร์เป็นไปตามเป้าหมาย
- ๒) มีผลผลิตหญ้าเนเปียร์เพียงพอสำหรับใช้เป็นอาหารช้าง
- ๓) ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้ออาหารช้างลดลง
- ๔) ช้างมีสุขภาพแข็งแรง

๗. ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงาน

กิจกรรม/ขั้นตอนการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค
๑. การเตรียมพื้นที่ - สำรวจและคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสม - ไถพรวนดินและกำจัดวัชพืช - เตรียมแปลงปลูก				↔									
๒. การจัดหาพันธุ์หญ้าเนเปียร์ - จัดหาพันธุ์หญ้าเนเปียร์ที่มีคุณภาพ - เตรียมพันธุ์ให้เหมาะสมสำหรับการปลูก					↔								
๓. การปลูก - ปลูกหญ้าเนเปียร์โดยใช้ท่อนพันธุ์ - เว้นระยะปลูกประมาณ ๑ x ๑ เมตร						↔							
๔. การดูแลรักษา - รดน้ำอย่างสม่ำเสมอ - ใส่ปุ๋ยเพื่อบำรุงต้น - กำจัดวัชพืช								←					→
๕. การเก็บเกี่ยว - สามารถเก็บเกี่ยวครั้งแรก ประมาณ ๖๐- ๙๐ วัน หลังปลูก - ตัดเก็บเกี่ยวทุก ๔๕ - ๖๐ วัน								←					→
๖. การนำไปใช้ - นำหญ้าเนเปียร์ไปเป็นอาหารช้าง								←					→

๘. ผู้รับผิดชอบโครงการ

งานส่งเสริมและโภชนาการอาหารช้าง ส่วนจัดการสิ่งแวดล้อม สถาบันคชบาลแห่งชาติ
ในพระอุปถัมภ์ฯ

๙. งบประมาณและแหล่งเงิน

- เงินอุดหนุนรัฐบาล ในการเลี้ยงช้างและบริบาลช้างไทย จำนวน ๑๒๖,๒๕๐.- บาท โดยมีรายละเอียด ดังนี้

รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท)	หมายเหตุ
๑. ค่าจัดเตรียมพื้นที่ โดยใช้รถฟาร์มแทรกเตอร์ (ค่าใช้จ่าย๘๐๐/ไร่ จำนวน ๕๐ ไร่)	๔๐,๐๐๐.-	
๒. ท่อนพันธุ์หญ้าเนเปียร์	-	มีท่อนพันธุ์แล้ว
๓. ค่าจ้างแรงงานปลูก (จำนวน ๕ คน x ๓๕๐.- X ๑๕ วัน)	๒๖,๒๕๐.-	
๔. ค่าปุ๋ยละวัสดุการเกษตร	๓๕,๐๐๐.-	
๕. ค่าดูแลรักษา กำจัดวัชพืช บันทึบ รดน้ำ	๒๕,๐๐๐.-	
รวม	๑๒๖,๒๕๐.-	

๑๐. ระยะเวลาดำเนินงาน

- เดือนเมษายน – พฤษภาคม ๒๕๖๙ เตรียมพื้นที่ปลูก และปลูกท่อนพันธุ์หญ้า
- ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๙ ดูแลบำรุงรักษา และเก็บเกี่ยวผลผลิต

๑๑. การวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยง

ความเสี่ยง : ผลผลิตอาจไม่ได้ตามเป้าหมาย (๑,๕๐๐ ตัน/ปี)

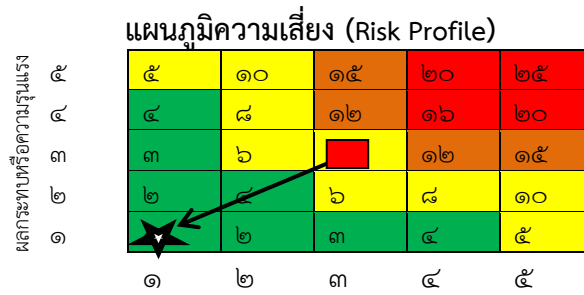
ปัจจัยเสี่ยง : ภัยแล้งหรือขาดแคลนน้ำโดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง จำทำให้ผลผลิตลดลงอย่างมาก ทำให้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของช้าง

สถานะปัจจุบัน : ๓ X ๓

เป้าหมาย : ๑ X ๑

เกณฑ์วัด : ปริมาณพืชอาหารช้าง (หญ้าเนเปียร์) เพียงพอสำหรับเลี้ยงช้างตลอดปี

โอกาสเกิดความเสี่ยง			ผลกระทบต่อองค์กร		
ระดับ	ความหมาย	รายละเอียด	ระดับ	ความหมาย	รายละเอียด
๕	สูงมาก	ดำเนินการปลูกได้ตามแผนปฏิบัติการน้อยกว่า ๑๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละน้อยกว่า ๖๐	๕	สูงมาก	สามารถผลิตพืชอาหารช้าง (หญ้าเนเปียร์) ได้ ๘๐๐ ตัน
๔	สูง	ดำเนินการปลูกได้ตามแผนปฏิบัติการมากกว่าเท่ากับ ๒๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๐	๔	สูง	สามารถผลิตพืชอาหารช้าง (หญ้าเนเปียร์) ได้ ๑,๐๐๐ ตัน
๓	ปานกลาง	ดำเนินการปลูกได้ตามแผนปฏิบัติการมากกว่าเท่ากับ ๓๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๐	๓	ปานกลาง	สามารถผลิตพืชอาหารช้าง (หญ้าเนเปียร์) ได้ ๑,๒๐๐ ตัน
๒	น้อย	ดำเนินการปลูกได้ตามแผนปฏิบัติการมากกว่าเท่ากับ ๔๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๐	๒	น้อย	สามารถผลิตพืชอาหารช้าง (หญ้าเนเปียร์) ได้ ๑,๔๐๐ ตัน
๑	น้อยมาก	ดำเนินการปลูกได้ตามแผนปฏิบัติการ ๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐	๑	น้อยมาก	สามารถผลิตพืชอาหารช้าง (หญ้าเนเปียร์) ได้ ๑,๖๐๐ ตัน

โอกาสเกิดหรือความน่าจะเป็น

หมายเหตุ ค่าความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ) ตั้งแต่ ๑๒ ขึ้นไปจะนำไปบริหารความเสี่ยง

 สถานะปัจจุบัน เป้าหมาย

๑๒. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) ช้างมีอาหารเพียงพอและมีคุณค่าทางโภชนาการ
- ๒) ลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้ออาหารช้าง
- ๓) มีแหล่งอาหารช้างที่ยั่งยืน
- ๔) ใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๑๓. การติดตามและการประเมินผล

- ๑) ตรวจสอบพื้นที่ปลูกและการเจริญเติบโตของหญ้าเนเปียร์
- ๒) ประเมินปริมาณผลผลิตที่ได้
- ๓) ประเมินความเพียงพอของอาหารช้าง
- ๔) รายงานผลการดำเนินโครงการต่อผู้บริหาร

ลงนาม (.....) ผู้เสนอโครงการ
.....

ลงนาม (.....) ผู้อนุมัติโครงการ
.....